

Kırsal Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Kullanıcı Talepleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Bursa-Gölbaşı Göleti Örneği*

Elif ADIGÜZEL, Peyzaj Mimarı, elifadiguzell@gmail.com, Bursa, Türkiye, ORCID: 0000-0003-4676-1238
Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı
Bölümü, zeynepbatman@uludag.edu.tr, Bursa, Türkiye, ORCID: 0000-0003-21452682

Öz

Doğal, kültürel, tarihi ve çoğunlukla kırsal alanlara olan yönelim ile turizm ve rekreasyonel etkinliklerde büyük bir çeşitlilik ve değişim yaratması, kırsal peyzajlar üzerindeki turizm ve rekreasyon temelindeki alan kullanımlarını arttırmaya başlamıştır. Bu çalışmada da amaç kırsal alanların üzerinde yapılan rekreasyon ve turizm faaliyetlerinde alanların mevcut durumu ve kullanıcı talepleri ilişkisini irdelemektir. Bu doğrultuda kırsal karaktere sahip alanlarda doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile değerlendirilerek, kullanıcı tercihleri ile değerlendirilmiştir. Alanın kırsal turizm ve rekreasyon kullanımları ile kullanıcı eğilimi doğrultusunda potansiyeli belirlenmiştir. Çalışmanın materyalini Bursa ili Kestel ilçesi Gölbaşı göleti ve bazı çevre yerleşimleri oluşturmaktadır. Çalışmanın metodu iki aşamadan oluşmaktadır. Çalışma alanının doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin ortaya koyulduğu ilk aşama ve kullanıcı istek ve taleplerinin değerlendirildiği ikinci aşamadır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda çalışma alanı kırsal turistik ve rekreasyonel kullanımlar açısından önemli bir potansiyele sahipken, kullanıcı istek ve talepleri ile tercih edilen bir alandır ve bu doğrultuda kırsal turizm ve rekreasyon temelinde stratejiler ile alan kullanımları belirlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Turizm, Kırsal Rekreasyon, Bursa

Evaluation of Rural Tourism and Recreation Potential in Line with User Demands: Bursa-Gölbaşı Pond Example

Abstract

The tendency towards natural, cultural, historical and mostly rural areas and the creation of great diversity and change in tourism/recreational activities have started to increase the use of land based on tourism and recreation in rural landscapes. This study aims to examine the relationship between the current situation of the areas and user demands in recreation/tourism activities in rural areas. In this regard, areas with rural character were evaluated with their natural and cultural landscape values and user preferences. The area's potential was determined in line with rural tourism/recreation uses and user trends. The material of the study consists of Gölbaşıpond and surrounding in Kestel/Bursa. The method consists of two stages. The natural and cultural landscape characteristics of the study area are revealed is the first stage. User requests and demands are evaluated in second stage. In line with the results, the study area has an important potential in terms of rural touristic/recreational uses, it is an area preferred by user requests and demands. In this direction, strategies and area uses should be determined on the basis of rural tourism/recreation.

Keywords: Rural Tourism, Rural Recreation, Bursa

*Bu çalışma için Uludağ Üniversitesi, Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 27.04.2017 tarih ve 2017-2 sayılı kararı ile "Etik Kurul Onayı" alınmıştır.

Extended Summary

Accepted and known fact that there is no equivalence between the natural areas that people long for and the conditions in urban areas. In the complex, pressure-filled and stressful daily life it offers, natural areas are sought-after places for cities and urbanites.

The tendency towards natural, cultural, historical and mostly rural areas and the creation of great diversity and change in tourism and recreational activities have started to increase the use of land on the basis of tourism and recreation in rural landscapes. Due to the intensive use of these areas and the danger of exceeding their carrying capacity and limits, balancing the relationships between the elements that make up the natural and cultural landscape values will be prioritized in tourism and recreational planning.

In this context, rural tourism and recreation activities can be carried out resource-oriented. These resources are also defined as tourism and recreation areas close to or far from the living spaces of individuals, with natural, cultural and historical features, important in terms of education and training, and generally preferred for daily trips, weekend holidays or annual holidays. In line with these uses, ecologically based planning principles are important to prevent the negative impact and pressure of land uses, as well as to prevent damage to socio-culture and the environment, and to realize the sustainability of areas. In this context, ecologically based approaches for tourism and recreation planning will contribute to both economic development and environmental protection (Akbulak & Cengiz, 2014; Kurum, 1992; Shi et al., 2015; Sutawa, 2012; Zhao et al., 2016).

Activities evaluated in rural tourism and recreation are shaped according to the natural and cultural landscape characteristics of the area. Many studies have been carried out in the world and in areas such as recreation, tourism, rural tourism, ecologically based tourism, ecotourism, in line with the protection of the resources of the area, land use and visitor demands on the basis of rural recreation and tourism. The aim of this study is to examine the relationship between the current situation of the areas and user demands in recreation and tourism activities in rural areas. In this direction, Gölbaşı Pond and its surroundings in Kestel district of Bursa province were evaluated with the natural and cultural landscape values of the area and evaluated with user preferences. The user tendency and potential of the area were determined in line with rural tourism and recreation uses.

Studies carried out throughout the research; It consists of map and literature review related to the subject and location, field observation and survey studies, determination of existing data of the area and survey study. In the first stage, the natural landscape components of the study area, such as elevation groups, hydrological structure, soil properties, flora and fauna, geological and geomorphological data and cultural landscape components, were examined in the light of population, transportation, existing land use, historical values, cultural values and other features. The second stage is the current recreational and touristic user surveys in which we determine the people using the area and the recreational use potential of the area. To users who are in the area at different times for different reasons; It consists of questions in which they can express the demographic characteristics of the area, the frequency of use of the area, their suggestions and complaints.

In the findings section of the study, the natural and cultural values of the area are revealed. Questions aimed at determining the wishes and needs of users were evaluated on the basis of ecologically based land use in rural tourism and recreation areas. In this respect, the study area has an important potential in terms of rural tourism and recreation area uses with its natural and cultural landscape values. According to the results obtained in line with the wishes and needs of the users, the places preferred by the users coming to the study area for touristic and recreational activities were determined to be lakes and surrounding areas. When the reason for users coming to the area is questioned, it is seen that natural beauty/landscape beauty is the most preferred feature. It has been concluded that the users who come to the area mostly have picnics in this area. However, the lack of seating and resting places in the area that can form the basis for some other activities, especially picnics, is noteworthy.

When considering the area uses of rural areas with ecologically sensitive features in terms of tourism and recreation, it is very important to determine the current resource values of the areas as well as the user demands for current recreation and tourism uses. As a result, the study area is an attractive region with its natural and cultural landscape values and rural touristic and recreational user demands in line with its rural tourism and recreational land use potential. When the rural features it offers and user demands are evaluated, rural tourism and recreation strategies should be developed with activities that offer sufficient opportunities to the user without compromising the rural value of the area.

1. Giriş

İnsanların özlemini duyduğu doğal alanlar ve kentsel alanlar arasında eşitliğin olmadığı bilinen ve kabul edilen bir durumdur. Sunduğu karmaşık, baskı ve stres dolu günlük yaşam düzeninde, doğal alanlar kentler ve kentliler için aranan yerlerdir. İnsanlar kendilerini bu yaşam düzeninden koruyabilmek için doğa odaklı rekreasyonel etkinliklere gereksinim duymaktadırlar. Bu gereksinimler insanların doğa ile etkileşimi ile birlikte ortaya çıkan alan kullanımlarını bunun dışında alanın doğal özelliklerini, bitki örtüsünü, su varlığını, yapıları, yolları, diğer altyapı elemanlarını içeren kırsal peyzaj yapılarında, ele alınmaktadır (Akten 2003; Çetinkaya & Uzun, 2014). Bu doğrultuda günümüzde insanlar, sağlıklı, monoton, stresli kent yaşamından uzaklaşma istekleri artmaktadır. Bu doğaya dönme isteği, aynı zamanda insanları doğal kaynaklardan yararlanmak üzere doğada turizm ve rekreasyonel faaliyetlere yöneltmektedir (Karahana & Orhan, 2009). Bu amaçla kırsal peyzajlar turizm ve rekreasyonel alan kullanımları açısından önemli bir potansiyel oluşturmakta ve günümüzde kırsal alan temelli etkinliklerin yaygınlaştığı önemli alanlar olmuşlardır. Doğal, kültürel, tarihi ve çoğunlukla kırsal alanlara olan yönelim ile turizm ve rekreasyonel etkinliklerde büyük bir çeşitlilik ve değişim yaratması, kırsal peyzajlar üzerindeki turizm ve rekreasyon temelindeki alan kullanımlarını arttırmaya başlamıştır. Bu alanlar üzerindeki yoğun kullanımlar, taşıma kapasitesi ve sınırını aşma tehlikesi ile yapılacak olan turizm ve rekreasyonel etkinliklerde doğal ve kültürel peyzaj değerlerini oluşturan öğeler arasındaki ilişkiler ön planda tutulmalıdır. Rekreasyon ve turizm temelde kavram olarak birbirinden farklı olmayan aynı zamanda birbirlerini besleyen iki serbest zaman faaliyetidir. Her iki kavram da buldukları şartlara göre farklılık gösterebilir, çeşitlenebilir. Bu temelde planlama yaklaşımları ele alınmalıdır.

Kırsal turizm ve rekreasyon aktiviteleri kaynak değerine bağlı olarak yapılmaktadır. Bu kaynaklar insanların yaşamlarını sürdürdükleri çevreye yakın ya da uzak, doğal, kültürel, tarihi özellikte, günübirlik, hafta sonu ya da yıllık tatillerde tercih edilen alanlar olarak tanımlanmaktadır. Bu kullanımlar doğrultusunda alan kullanımlarının negatif etkisini, baskısını engellemek, sosyal yapının ve çevrenin zarar görmesini önlemek, doğal sistemlerin sürdürülebilirliğini gerçekleştirmek için ekolojik temelli planlama ilkeleri ön planda tutulmalıdır. Bu bağlamda, turizm ve rekreasyon planlaması için ekolojik temelli yaklaşımlar ve hem ekonomik gelişmeye hem de çevresel korumaya katkı sağlayacaktır (Akbulak & Cengiz, 2014; Kurum, 1992; Pirselimoglu Batman & Ender Altay, 2021; Shi vd., 2015; Sutawa, 2012; Zhao vd., 2016).

Turizm, rekreasyonel bir faaliyet olup bu faaliyetlerin ilişkili olduğu her şeyin birleşimidir. Bu faaliyetler bireylerin farklı karakterlerdeki alanlara seyahatleri içerirken aynı zamanda bu alanlarda konaklamalarını da içermektedir (Güngör & Arslan 2003). Toplumların yaşamında önemli olan rekreasyon olgusunda doğal faktörler, alt ve üst yapı faktörler ve sosyal faktörler ön plandadır. Alanın rekreasyonel ve turistik değerini belirleyen en önemli faktör doğal olaylarla oluşmuş olan rekreasyonel ve turistik doğal sistemlerdir. Doğal sistemler aynı zamanda fiziksel peyzaj elemanlarını ifade etmektedir. Kültürel peyzaj elemanları ise diğer önemli faktörlerdir. Yani doğal alanlarda gerçekleştirilen turizm ve rekreasyonel faaliyetlerini etkileyen temel iki öğe alanların sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleridir. Alanların sahip olduğu kaynaklar o bölgede turizm ve rekreasyonel faaliyetin şekillenmesinde ve çeşitlenmesinde önemli değerlerdir. Turistik ve rekreasyonel faaliyetler iklimsel değerlerin yanısıra, sosyo-kültürel farklılıklar, gelir düzeyleri, serbest zaman kullanımı ve sunulan diğer faktörler de değerlendirilmesi gereken öğelerdir. Turizm ve rekreasyon doğal-kültürel çevre ve ekonomik koşullarla karşılıklı etkilenme halindedir (Albay, 2006; Bingöl, 2011; Pirselimoglu Batman & Demirel, 2015). Bu doğrultuda kırsal peyzaj karakterinde gerçekleştirilen turizm ve rekreasyon faaliyetleri de alanın doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile farklılaşmakta ve çeşitlenmektedir.

Alana gelen ziyaretçilerin eğilim ve taleplerini karşılayacak şekilde turizm ve rekreasyonel kullanımların çeşitlenmesini ayrıca önemlidir (Pirselimoglu Batman & Demirel, 2015). Alan kullanımlarında alanın fiziki potansiyeli ve kullanıcıların istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.

Kırsal turizm ve rekreasyon da değerlendirilen etkinlikler alanın doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine göre şekillenmektedir. Kırsal rekreasyon ve turizm temelinde alanın kaynaklarını koruma, alan kullanımı ve ziyaretçi talepleri doğrultusunda dünyada ve ülkemizde Fons vd.(2011), Randelli & Tortora (2012), Kent vd. (2012), Cheung & Jim (2013), Zhang & Lei (2012), Pirselimoglu & Demirel (2012), Balbi vd. (2013), Shoo & Songorwa (2013), Nahuelhual vd. (2014), Walker & Moscardo (2014), Dhama vd. (2014), Fung & Jim (2015), Pirselimoglu Batman & Demirel (2015), Demir vd. (2016), Pirselimoglu Batman vd.(2016), Barrena vd. (2016), Zencirkıran vd. (2017), Tham (2017), Pirselimoglu Batman vd. (2019), Hussain vd. (2019), Zeybek & Arslan (2019), Zeybek (2020), Özdemir Işık & Kaya (2023), Seyidoğlu Akdeniz & Yener (2023) rekreasyon, turizm, kırsal turizm, ekolojik temelli turizm, ekoturizm gibi alanlarda çalışmalar yapmış bazı örneklerdir. Kırsal alanların üzerinde yapılan rekreasyon ve turizm faaliyetlerinde alanların mevcut durumu ve kullanıcı talepleri ilişkisinin belirlenmesinin amaçlandığı çalışmamızda, Bursa ilinin önemli kırsal rekreasyon alanlarından biri olarak tüm kente hizmet eden Gölbaşı Göleti ve çevresinin doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile ele alınmış ve kullanıcı tercihleri doğrultusunda kırsal turizm ve rekreasyonel potansiyeli değerlendirilmiştir.

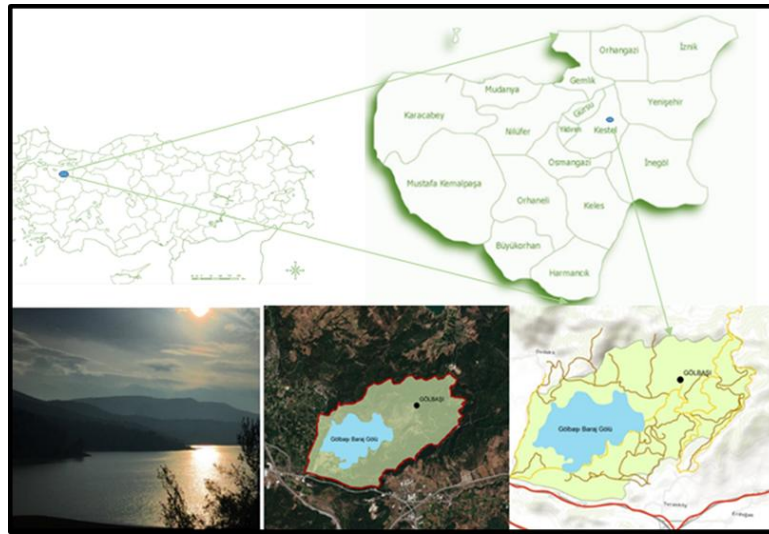
2. Materyal ve Yöntem

Bu kısımda çalışmanın materyal ve yöntem ait bilgiler açıklanmıştır.

2.1. Materyal

Gölbaşı Göleti (Bursa-Kestel) ve yakın çevresi çalışmanın ana materyalini oluşturmaktadır (Şekil 1). Bursa ili, Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Denizi'nin güneydoğusunda bulunan Bursa ili 28-30 derece enlem ve 40 derece boylamları arasında yer almaktadır. Bursa ilinin, 17 ilçesi bulunmaktadır (Anonim 2019a). Kestel Bursa'nın 2. büyük merkez ilçesi olup 42.900 hektarlık bir alan üzerindedir. Kestel İlçesinin kuzeyinde; Gürsu ve Gemlik, güneyinde; Keles, Osmangazi, batısında; Yıldırım, Osmangazi ve doğusunda; Yenişehir, İnegöl bulunmaktadır. İlçe 35 mahalleden oluşmaktadır (Anonim, 2023). Gölbaşı Göleti ve çevresinde ise Gölbaşı, Dudaklı, Turanköy ve Narlıdere yerleşimleri bulunmaktadır.

Çalışmanın yardımcı materyallerini ise, Harita Genel Komutanlığı (HGK) 1/25000 ölçekli topoğrafik harita ile 2018 CORINE (Anonim 2019b) ile elde edilmiş haritalar ve alanda çekilmiş fotoğraflar oluşturmaktadır.

Şekil 1. Gölbaşı Göleti Konumu ve Yakın Çevresi

2.2. Yöntem

Araştırma yöntemi iki aşamadan oluşmakta olup ilk aşamada alana ilişkin harita ve literatür incelemesi, arazide gözlem ve sörvey çalışmaları ile alanın mevcut verilerinin tespit edilmiş ve ikinci aşamada ise anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın mevcut doğal ve kültürel peyzaj değerlerini belirlendiği ilk aşama ve alanın kullanıcıları ile yapılan anket çalışması ise ikinci aşamayı oluşturmaktadır. İlk aşamada çalışma alanının doğal peyzaj bileşenleri; yükseklik grupları, jeolojik ve jeomorfolojik yapısı, toprak özellikleri, hidrolojik yapısı, flora ve faunası ve kültürel peyzaj bileşenleri; nüfus, ulaşım, mevcut alan kullanım, tarihi değerler, kültürel değerler, diğer özellikler ışığında incelenmiştir (Çetinkaya ve Uzun, 2014; Fung & Jim 2015; Kiper vd. 2011; Pirselimoglu Batman & Demirel 2015; Pirselimoglu Batman vd., 2016; Pirselimoglu Batman vd., 2019). Anket yönteminde ise alanın rekreasyonel kullanım potansiyelini belirlemek için farklı kullanım zamanlarında alanda bulunan kullanıcılar ile demografik özellikler, alanı tercih etme nedenler, alan üzerinde yapılan faaliyetleri, alanın kullanım sıklığı gibi başlıkların değerlendirildiği sorular yöneltilmiştir. Bu doğrultuda anketler ile kullanıcıların profilini (sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılarını) ve kırsal rekreasyon ve turizm temelinde istek ve ihtiyaçları doğrultusunda eğilimlerini (vakitlerini nasıl kullandıkları, turizm ve rekreasyon faaliyetlerindeki sıklıkları, tercih ettikleri turistik ve rekreasyonel alanlar ve bu alanların tercih nedenleri, vb.) belirlemek hedeflenmiştir. Anket soruları düzenlenmiştir (Etik kurul onayı alınmıştır). Anket çalışmasında örneklem büyüklüğü hesaplaması için ana kütle büyüklüğü bilinmeyen formül kullanılmıştır (Özdamar, 2013) (Şekil 2).

$$n = t^2 pq / d^2$$
 formülde:

n: Örneklem büyüklüğü, p: İlgilenilen olayın görülme olasılığı (gerçekleşme olasılığı), q: 1-p (ilgilenilen olayın görülmemeye olasılığı), d: kabul edilen ± örnekleme hata oranı, t: belirli bir anlamlılık düzeyinde, serbestlik derecesine göre t tablosu kritik değerini ifade eder.

Buna göre: p: 0,10, q: 0,90 (1-0,10), t: 1,96, d: 0,05

$n = (1,96)^2(0,10 \times 0,90) / (0,05)^2$ $n = 3,84 (0,09) / 0,0025$ $n = 0,346 / 0,0025$ $n = 138$

Şekil 2. Anket için Örneklem Büyüklüğü Hesaplama

Formül doğrultusunda Gölbaşı Göleti ve çevresi yerleşimler için örneklem büyüklüğü hesaplandığında 138 adet olarak belirlenmiştir. Bu değerden yola çıkılarak anket çalışması 140 adet anket alan kullanıcıları ile yüzyüze yapılmıştır. Anketlerin istatistiki olarak değerlendirilmesinde "SPSS 28" paket programında (IBM, 2024) bulunan sıklık analizi (Frequencies) kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu kısımda çalışmanın bulgularına ait bilgiler açıklanmıştır.

3.1. Alanın Doğal ve Kültürel Peyzaj Değerleri

Çalışma alanının doğal peyzaj özelliklerini oluşturan doğal bileşenler olan Coğrafi konumu, topoğrafik yapısı, yükseklik grupları, hidrolojik yapısı, iklimsel özellikler, toprak özellikleri, flora ve faunası, jeolojik ve jeomorfolojik ve diğer özellikler verileri ışığında incelenmiştir. Kültürel peyzaj değerleri ise nüfus, ulaşım, mevcut alan kullanım, tarihi değerler, kültürel değerler ve diğer özellikler olmak üzere

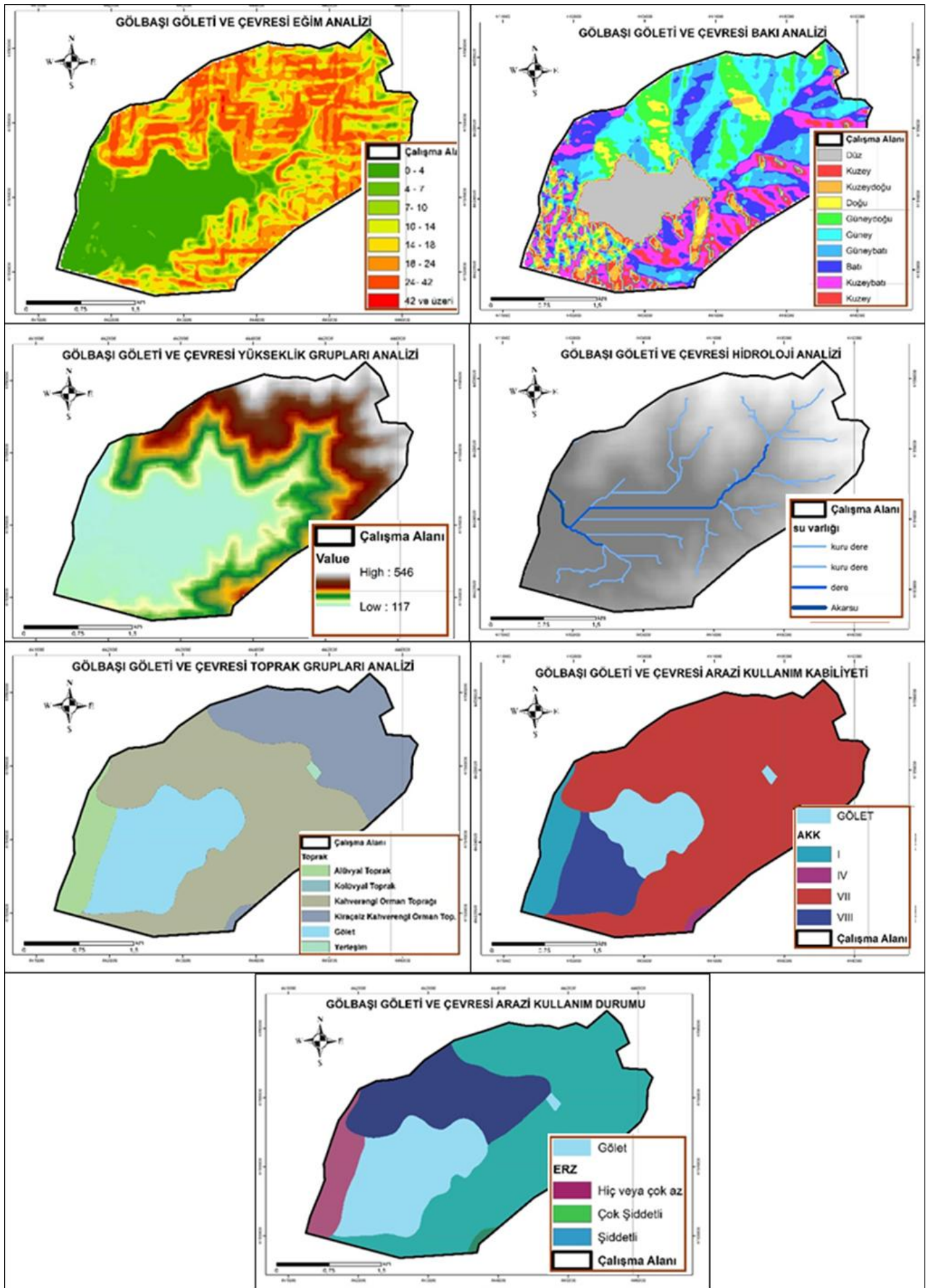
değerlendirilmiştir. Kullanılan haritalar HGK'dan alınan 1/25 000 ölçekli topoğrafik harita, 1/25000 Bursa ili toprak haritası ve 2018 CORINE verilerinden elde edilmiştir (Tablo1) (Şekil 3).

Tablo 1. Çalışma Alanı Doğal ve Kültürel Özellikler (Anonim 2014; Anonim 2023; Anonim, 2022; Anonim 2017a; Anonim 2017b; Anonim 2015; Anonim 2016; Aydoğdu vd., 2008)

BURSA GÖLBAŞI GÖLETİ VE ÇEVRESİ	
DOĞAL PEYZAJ DEĞERLERİ	
Coğrafi konum; <ul style="list-style-type: none"> Alan büyüklüğü	<ul style="list-style-type: none"> 40 12 42 - 40 13 28 kuzey enlemleri, 29 19 05 - 29 20 09 doğu boylamları arasında bulunan Gölbaşı Göleti ve çevresi çalışma alanı 1.094 hektardır.
Topoğrafik yapı; <ul style="list-style-type: none"> Eğim: %0-4 , %4-7, %7-10, %10-14, %14-18, %18-24, %24-42, %42 ve üzeri Bakı: Kuzey, Kuzeydoğu, Doğu, Güneydoğu, Güney, Güneybatı, Batı, Kuzeybatı	<ul style="list-style-type: none"> Gölbaşı Göleti ve çevresi güneybatı kesimlerinden başlayarak kuzeydoğu yönünde eğim yükselmektedir. Göl ve yakın çevresinde 120-200m civarında olan yükselti mahalle yerleşimine gidildikçe artmaktadır. Çalışma alanı sınırı eğim gruplarının dağılımlarına bakıldığında; en çok 0-4 aralığında 273,81 ha ile alanın %26'sını kaplamaktadır. İkinci sırada ise en çok % 18-24 eğim grubu 237,17 ha'lık alan %22 lik oran ile bulunmaktadır. Alanın hâkim bakıları düz alanlar, güneydoğu, güney, güneybatı ve batı bakılarıdır (Şekil 3).
Bitki (Doğal bitki örtüsü) ve yaban hayatı varlığı;	<ul style="list-style-type: none"> Çalışma alanı sınırları içerisinde baskın olan türler; <i>Abies sp.</i> (göknar), <i>Pinus sp.</i> (çam), ve <i>Castanea sp.</i> (kestane)'dir. Ayrıca alanın önemli turistik ve rekreasyonel değeri olan çınarlı yol ve alan girişinde alle şeklinde <i>Platanus orientalis</i> (doğu çınarı) bulunmaktadır. Bunun yanında alan sınırları içerisinde çeşitli meyve ağaçları ve zeytinlikler bulunmaktadır. Gölette Eğrez balığı (<i>Vimba vimba L. 1758</i>) popülasyonu bulunmaktadır (Aydoğdu vd., 2008).
Hidroloji (Su varlığı); <ul style="list-style-type: none"> Deniz, Akarsu (Dere, Nehir, Çay, vb), Göl	<ul style="list-style-type: none"> Gölbaşı Göleti, Nilüfer Çayı'nın yan kolu olan Aksu deresinden beslenmektedir (Şekil 3).
İklimsel özellikler; <ul style="list-style-type: none"> Ortalama Sıcaklık, Ortalama Yağış, Ortalama rüzgâr, Güneşlenme	<ul style="list-style-type: none"> Bursa ili genelinde yılın en kurak ve en yağışlı ayı arasındaki yağış miktarı 82 mm dir. Yıl boyunca ortalama sıcaklık 19.9 °C olup değişim göstermektedir. Ortalama sıcaklık ise 12.6°C, ortalama yağış ise 893 mm' dir.
Toprak yapısı;	<ul style="list-style-type: none"> Çalışma alanının hakim toprak gruplarına bakıldığında kahverengi orman toprağı ve kireçsiz orman toprağı görülmektedir. Bunun yanında alüvyal toprak ve kolivyal topraklar görülmektedir.
Jeolojik ve jeomorfolojik yapı ;	<ul style="list-style-type: none"> Kestel ilçesi sınırları Bursa- Ankara karayolu kuzeyinde Kuvater yaşlı, geniş yayılımlar gösteren alüvyonlar ile örtülmüştür. Alüvyonlar, ince taneli alüvyonlar(kil-sit ağırlıklı) ve iri taneli alüvyonlar (iri çakıl-blok-kum ağırlıklı) olmak üzere iki tiptir (Anonim, 2023). Göletin kuzey kesiminde şiddetli aşınmış, doğusundan güneyine kadar olan kısımda çok şiddetli aşınmış ve B horizonunun tamamında aşınmış toprak tabakası bulunmaktadır (Anonim, 2017a). Yer bilimleri jeomorfoloji haritasına göre çalışma alanı ve çevresi plato ve ova olarak tanımlanmıştır (Anonim, 2022).
Diğer özellikler; <ul style="list-style-type: none"> Görsel peyzaj değeri(Panoramik görünüm, güzel görüş ve Vistalar, vb.) Anıt ağaç var olma durumu Endemik bitki türüne sahip olma durumu	<ul style="list-style-type: none"> Gölbaşı Göleti ve çevresi alanda bulunan Dudaklı Köyü'nde (Mahallesi) " tarihi çınar ağacı" bulunmaktadır. Dudaklı Mahallesi sınırları içerisinde "Çınarlı yol" panoramik görünüm ve güzel görüntü sunmaktadır. Yine Gölbaşı Göleti ve çevresi görsel peyzaj değeri açısından önemlidir.

Tablo 1.'in Devamı	
KÜLTÜREL PEYZAJ DEĞERLERİ	
Nüfus;	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma alanının ana yerleşim noktası Gölbaşı Mahallesi'dir. 2012 nüfus verilerine göre Gölbaşı Mahallesi'nin nüfusu 62 iken, geçici nüfus 270 kişi olarak tespit edilmiştir. (Anonim, 2017b).
Ulaşım; <ul style="list-style-type: none"> • Kent merkezine olan yakınlığı • Bulunduğu bölgenin turistik önemi; Marmara kıyı andı, Önemli karayolu güzergâhları, turizmde öncelikli bölgeler • Ulaşılan zaman; Taşıtla-1 -2 saat • Ulaşım çeşidi; özel araç, toplu taşıma • Otopark • Alan içi yolların durumu	<ul style="list-style-type: none"> • Kestel ilçesi sınırları içerisinde bulunan Gölbaşı Göleti Bursa şehir merkezine 23 kilometre uzaklıktadır. • Şehir merkezinden raylı sistem yardımıyla Kestel ilçesine ulaşıldığında dolmuş veya minibüsler ile Gölbaşı Göleti'ne ulaşım mümkündür. Gölbaşı Göleti ve çevresi yerleşimlerden olan Dudaklı Mahallesi giden yolun 300 metre ilerisinde "Çınarlı yol" un doğusu yönünde ilerlendiğinde Gölbaşı Göleti'ne ulaşılmaktadır (Anonim 2015). Ayrıca Gölbaşı Göleti ile Turanköy arası 2 km, Gölbaşı Göleti ve Dudaklı Mahallesi arası 1,8 km'dir.
Mevcut alan kullanım; <ul style="list-style-type: none"> • Yerleşim yerleri • Bahçe (kuru), Bahçe (sulu) • Fundalık • Kuru tarım (nadaslı) • Kuru tarım (nadassız) • Orman • Zeytinlik	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma alanı sınırları içerisinde yerleşim alanı, fundalık, mera, bahçe, tarım alanı ve gölet bulunmaktadır (Şekil 3). • Gölbaşı Göleti, 1933-38 yılları arasında sulama amaçlı inşa edilmiştir. Göl alanı normal su kotunda 2 km² (Anonim 2016) derinliği ise 11 metredir (Anonim, 2014). Yaz aylarında göletten su çekilmesi ve hava sıcaklığının yüksek olması nedeniyle göletin su seviyesinde azalma olmaktadır. Kışın ise yoğun yağışlar ile taşkınlar söz konusu olabilmektedir. • Gölbaşı Göleti Havzası'ndaki başlıca yerleşim yeri Gölbaşı Mahallesi yerleşimidir. Dudaklı, Turanköy ve Narlıdere diğer gölete yakın yerleşim yerleridir.
Tarihi değerler; <ul style="list-style-type: none"> • Camiler, Han, Hamam, Kilise, Çeşmeler, Yerleşim yerleri, evler, vb.	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışma alanı sınırları içerisinde herhangi tarihi öge bulunmamaktadır.
Kültürel değerler; <ul style="list-style-type: none"> • Festivaller, El işleri, Geleneksel yemekler	<ul style="list-style-type: none"> • Alanda cirit ve okçuluk şenliği yapılmaktadır.

Şekil 3. Çalışma Alanına ait Bazı Doğal ve Kültürel Kaynak Değerleri

3.2. Gölbaşı Göleti ve Çevresi Kullanıcı Anketleri

Alan sınırları içerisinde alan kullanıcıları ile yapılan anketler ile kullanıcıların alanı kullanım durumu, alandan istek ve beklentileri ölçülmüştü. Toplam 140 kullanıcı anketi farklı zamanlarda uygulanmıştır. Sonuçlara göre kullanıcıların %70,7'si erkek, %30,7'si 36-45 yaş aralığındadır. Bunun yanısıra kullanıcıların %17,9'u öğrenci, %17,1'i esnaf ve %11,4'ü memur ve özel sektör çalışanıdır (Tablo 2).

Tablo 2. Alan Kullanıcıların Demografik Özellikleri

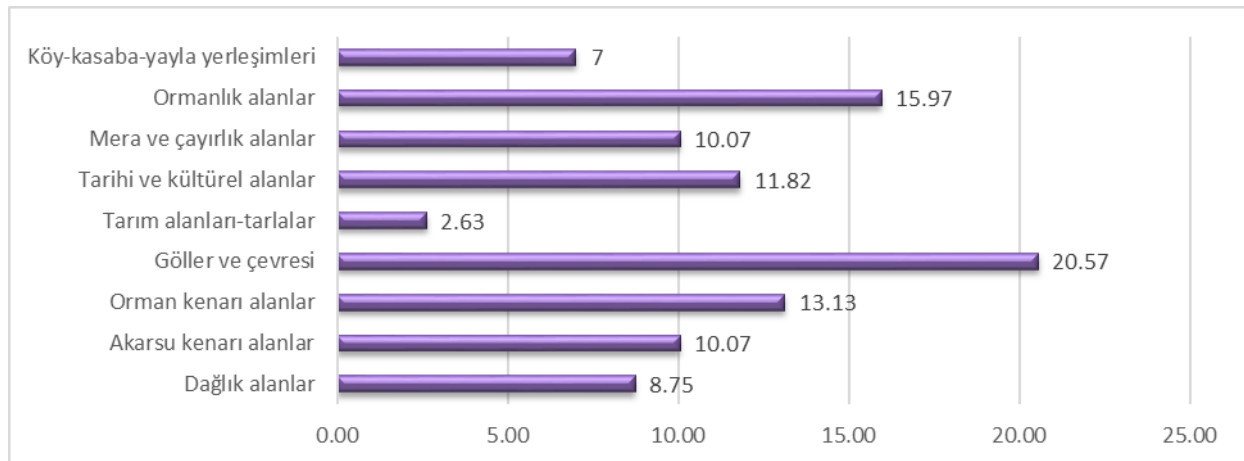
Demografik Özellikler	Katılımcılar	N	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	41	29,3
	Erkek	99	70,7
Yaş	15-25	30	21,4
	26-35	40	28,6
	36-45	43	30,7
	45-55	20	14,3
	55-65	4	2,9
	65 ve üzeri	1	0,7
Meslek	İşçi	17	12,1
	Memur	16	11,4
	Esnaf	24	17,1
	Öğrenci	25	17,9
	Ev Hanımı	14	10
	Emekli	10	7,1
	Çalışmıyor	8	5,7
	Çiftçi	8	5,7
	Serbest Meslek	2	1,4
	Özel Sektör	16	11,4
Öğrenim Durumu	Okuma - Yazma Bilmemek	1	0,7
	İlkokul	23	16,4
	Ortaokul	39	27,9
	Lise	28	20
	Üniversite	49	34,9
	Master - Doktora	0	0
Medeni Durum	Evli	77	55
	Bekâr	63	45

%51,4 kullanıcı alana daha önce gelmiş kişilerdir. Bu kişilerin %82,1'i kendi araçları ile gelmektedir. Nisan-Mayıs-Haziran aylarında %25,7 kullanıcı alanda bulunmayı tercih etmektedirler. Kullanıcıların %70'i ise bu alanda konaklama yapmak istememektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Kullanıcıların Rekreasyon ve Turizm Faaliyetlerinde Alana Geliş Sıklığı ve Alana Geliş Türleri

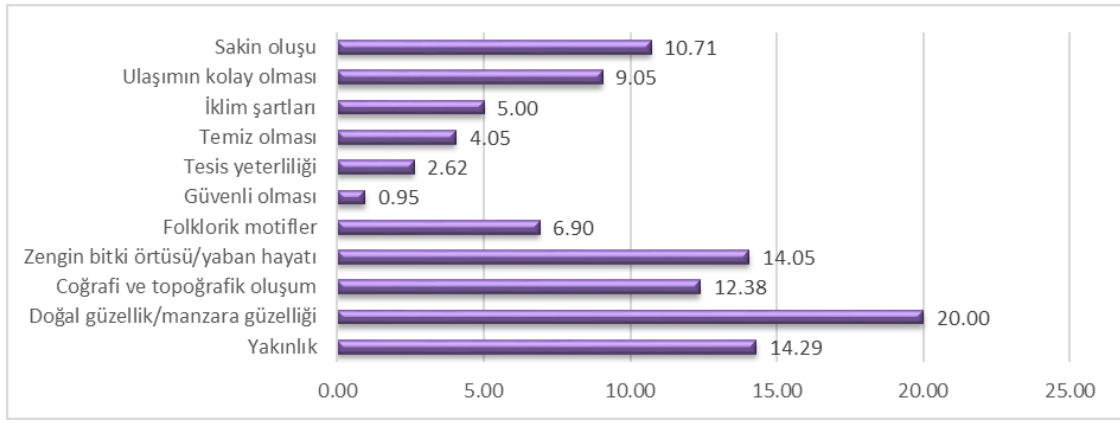
	Seçenekler	N	Yüzde(%)
Daha önce gelinmesi	Evet	72	51,4
	Hayır	68	48,6
Geliş Sıklığı	Ayda 1 defa	9	6,4
	Ayda 2 defa	13	9,3
	Ayda 3 defa	11	7,9
	Yılda 1 defa	6	4,3
	Yılda 3 defa	22	15,7
	Yılda 5 defadan fazla	11	7,9
Gelinen Aylar	Eylül - Ekim	8	5,7
	Kasım	2	1,4
	Aralık - Ocak	2	1,4
	Şubat - Mart	10	7,1
	Nisan - Mayıs - Haziran	36	25,7
	Temmuz - Ağustos	14	10
Araç	Yaya	1	0,7
	Özel Araç	115	82,1
	Taksi	0	0
	Otobüs	0	0
	Minibüs	24	17,1
Kimlerle Gelindiği	Yalnız	8	5,7
	Aileyle	75	53,6
	Arkadaşlar ile	55	39,3
	Okulla	0	0
	Turlarla	0	0
	Diğer	2	1,4
Konaklama İsteği	Evet	39	27,9
	Hayır	98	70

Kullanıcılara kırsal alanlarda turistik ve rekreasyonel etkinlikler için hangi tür alanları tercih ettikleri sorulduğunda sırasıyla %20,57 oranında göller ve çevresi, %15,97 oranında ormanlık alanlar ve %13,3 oranında orman kenarı alanlar sonucuna ulaşılmıştır (Şekil 3).

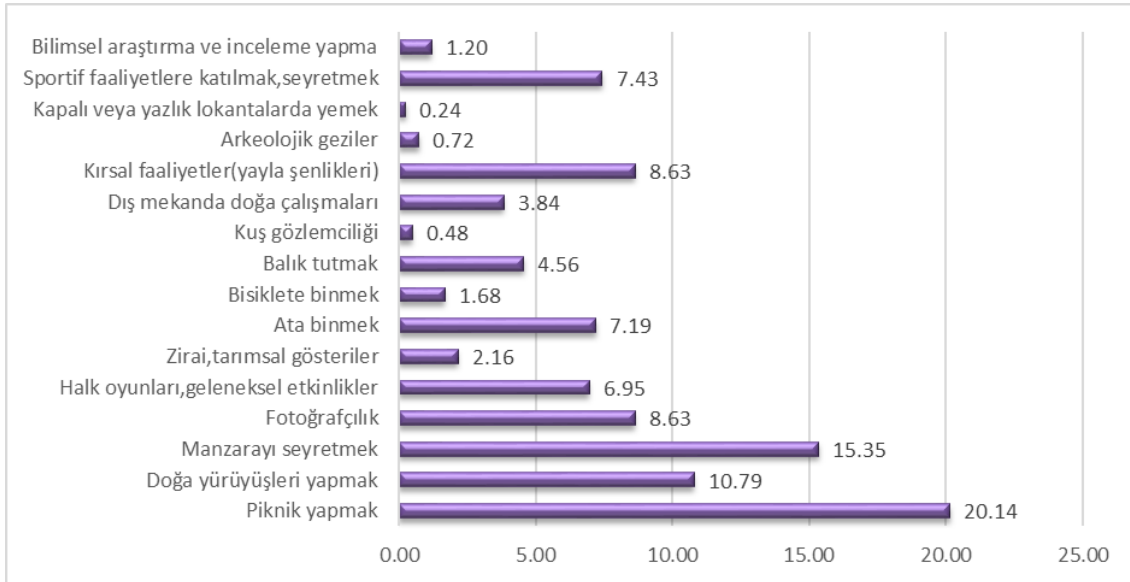
Şekil 3. Kullanıcıların Turistik ve Rekreasyonel Etkinlikler için Tercih Edildiği Alanlar

Kullanıcılara kırsal rekreasyon ve turizm temelinde Gölbaşı gölet ve çevresi alanlarda tercih etme nedenleri sorulduğunda, %20 Doğal güzellik/manzara güzelliği, %14,29 yakınlık, %14,05 ile zengin bitki örtüsü/yaban hayatı şeklinde olmuştur (Şekil 4).

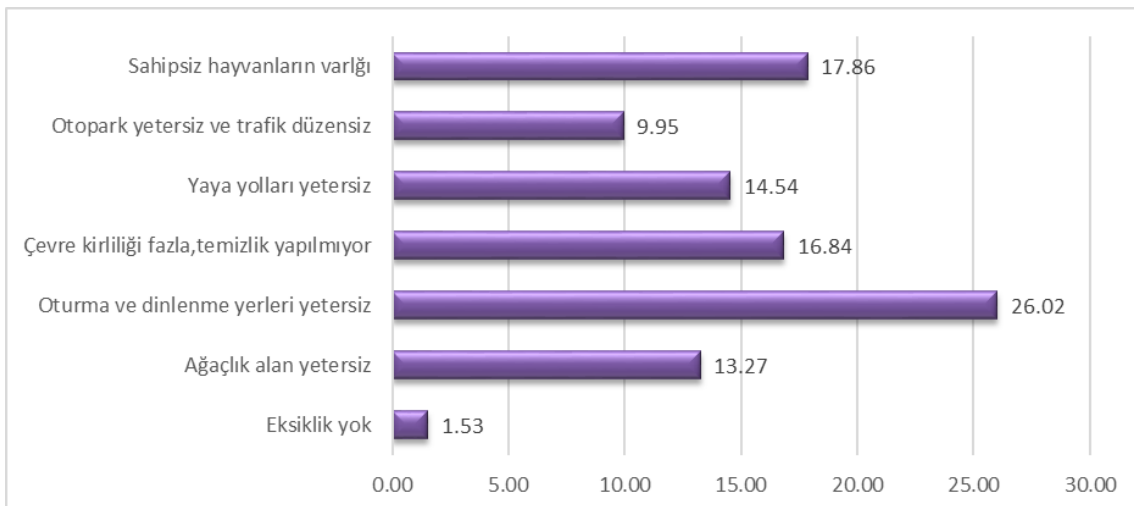
Şekil 4. Kullanıcıların Gölbaşı Göleti ve Çevresini Tercih Etme Nedenleri

Kullanıcılara kırsal rekreasyon ve turizm faaliyetleri temelinde Gölbaşı Gölet ve çevresi alanlarda vakitlerini nasıl değerlendirdikleri sorgulandığında, %20,14 piknik yapmak, %15,35 manzara seyretmek, %10,79 doğa yürüyüşleri yapmak şeklinde cevaplamışlardır (Şekil 5).

Şekil 5. Kullanıcıların Gölbaşı Göleti ve Çevresinde Tercih Ettikleri Turistik ve Rekreasyonel Etkinlikler

Kullanıcılara kırsal rekreasyon ve turizm faaliyetleri yaparken Gölbaşı Göleti ve çevresi alanlarda vakitlerini geçirirken gördükleri eksiklerin neler olduğunu, %26,02 ile oturma ve dinlenme alanlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 6).

Şekil 6. Gölbaşı Göleti ve Çevresininin Turistik ve Rekreasyonel Kullanımlar Temelinde Eksiklikler

5. Tartışma ve Sonuç

Sahip olduğu hassas özellikler ile ekolojik değerleri yüksek olan kırsal alanlarının turizm açısından alan kullanımları ele alınırken, alanların mevcut kaynak değerleri ile birlikte, mevcut rekreasyon ve turizm kullanımlarına yönelik turist isteklerinin belirlenmesi çok önemlidir. Doğal kültürel peyzaj elemanları temel alınarak ekolojik hassasiyete sahip alanlarda bütüncül bir planlama yaklaşımı anlayışı ile turistik ve rekreasyonel kaynak değerlerinin hem doğal kültürel peyzaj değerlerine saygı gösteren hem de kullanıcıların istek ve ihtiyaçlarına cevap veren bir rekreasyon ve turizm anlayışı değerlendirilmelidir (Pirselimoglu Batman & Demirel, 2015; Pirselimoglu Batman vd., 2016; Pirselimoglu Batman vd., 2019). Doğal ve kültürel kaynak değeri ve turist talepleri ile birlikte gerçekleştirilecek olan kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri ile ekolojik temelli alan kullanım durumu, kaynakların sosyo-ekonomik yapısının gelişiminde de önemli katkılar sağlamaktadır.

Bursa ili Kestel ilçesi Gölbaşı Göleti ve çevresi sahip olduğu kırsal değerleri ile turizm ve rekreasyonel alan kullanımları ile ilgi çeken bir bölgedir. Bu bölgenin ekolojik temelli alan kullanımını belirlerken iki aşamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında alanın mevcut doğal, kültürel ve tarihi değerleri belirlenmiştir. İkinci aşamada ise kullanıcıların eğilim ve talepleri anket çalışması ile değerlendirilmiştir. Alana gelen turistlerin sosyo-ekonomik yapısına ilişkin veriler elde edilmiş, alana geliş sıklıkları, alanda bulunma süreleri, tercih ettikleri zaman dilimi, tercih edilen ulaşım biçimi, alanda vakit geçirdikleri kişiler, alana gelme nedenleri ve kullanıcıların genel olarak turizm etkinlikleri için tercih ettikleri alanlar değerlendirilmiştir. Bunun yanısıra kullanıcıların alanda yapmak istedikleri ve yaptıkları etkinlikler, mevcut durumdaki alan kullanımındaki eksiklikler ayrıca sorgulanmıştır.

Çalışma alanı sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile kırsal turizm ve rekreasyon alan kullanımları doğrultusunda önemli bir potansiyele sahiptir. Alanın fiziksel özellikleri, sosyo-kültürel yapısı birçok kırsal turizm ve rekreasyon etkinliğine altlık oluşturabilecek özelliktedir. Çalışma alanının topoğrafik yapısı eğim ve bakışı açısından birçok kırsal turizm ve rekreasyon etkinliği (Doğa yürüyüşleri, piknik yapma, kamp yapma vb.) için uygun düzeydedir. Çalışma alanı zengin doğal bitki örtüsüne sahipken alan sınırları içerisinde bulunan "Çınarlı yol" alan kullanıcıları için önemli bir güzergâhtır. Fotoğraf çekme, doğa yürüyüşleri vb. etkinlikler için tercih edilen bir alandır. Çalışma alanının en önemli özelliklerinden bir tanesi bir gölete sahip olmasıdır. Bu gölet Nilüfer Çayı'nın bir kolu olan Aksu deresi ile beslenmektedir. Bu durum alanda doğal su varlığını da ön plana çıkarmaktadır. Çalışma alanı sahip olduğu verimli tarım topraklarını ve aynı zamanda tarımsal faaliyetleri desteklerken bir diğer taraftan kırsal turizm ve rekreasyon etkinlikleri için önemli bir potansiyeldir. Bunun yanında alanın şehir merkezine yakın olması ve kırsal yaşam kültürünün devam ediyor olması kırsal turizm ve rekreasyon potansiyeli için önemli bir özelliktir.

Çalışma alanını tercih eden kullanıcılar ile yapılan görüşmeler ile kullanıcıların sosyo ekonomik yapısı, alanı kullanım durumu ve rekreasyon potansiyeli sorgulanmıştır. Anket sonuçlarına göre alanın erkek kullanıcılar tarafından daha çok tercih edildiğini tespit edilmiştir. 36-45 yaş aralığının daha yoğunlukta bulunduğu alanda esnaf ve öğrenci grubu kullanıcılara yakın oranlarda rastlandığı görülmektedir. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu kullanıcıların sayıları birbirine yakındır.

Gölbaşı Göleti ve çevresine gelen kullanıcıların %51,4 ünün alana daha önce gelmiş olduğu tespit edilmiştir. Bu da alanın bir turizm ve rekreasyon temelinde bir potansiyelinin olduğunu göstermektedir. Kullanıcılar alana özel araçlarıyla gelmeyi tercih etmektedir. Gölbaşı Göleti'ne belirli noktalardan yapılabilecek aktarma ile toplu ulaşımın tercih edilebilir olduğu da ayrıca tespit edilmiştir. Kullanım kitlesini %53,6 oranında ailelerin oluşturuyor olmasının alanın turizm ve rekreasyon potansiyelinin pozitif yönde etkileyen bir diğer etmen olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışma alanına gelen kullanıcıların genel olarak turistik ve rekreasyonel etkinlikler için tercih ettikleri yerler göller ve çevresi alanlar olarak tespit edilmiştir. Kullanıcıların alana gelme nedeni sorgulandığında ise doğal güzellik/manzara güzelliği durumunun en çok tercih edilen özellik olduğu görülmektedir. Alana

gelen kullanıcıların bu alanda en çok piknik yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bunun yanında alanda piknik başta olmak üzere diğer bazı etkinliklere temel oluşturabilecek oturma ve dinlenme yerlerinin yetersizliği yine kullanıcılar tarafından belirtilmiştir.

Son yıllarda yapılan turizm ve rekreasyon temelli çalışmalar değerlendirildiğinde, Fransa’da yapılan bir çalışmada kullanıcıların %53’ünün serbest zamanlarında kırsal alanları tercih ettiği görülmüştür. Bu kullanıcılardan %19’unun yıllık izinlerinin büyük bölümünü kırsal alanlarda geçirdikleri, %34’ünün ise daha kısa dönemlerde kırsal alanları kullanıldığı görülmektedir (Ertüzün & Fişekçioğlu 2013). Başar’a (2006) göre, dünya üzerinde birçok kullanıcının serbest zamanlarını kırsal rekreasyon alanlarında rekreasyonel etkinliklerle değerlendirmeleri önemlidir. Örneğin İngiltere’de kullanıcılar bir yürüyüş türü ile (hiking, trekking, yamaç yürüyüşü vb.) ilgilenabiliyorken bunun yanında her bir rekreasyon etkinliğinde bisiklete binme, ata binme, dağa tırmanma, balık tutma, gibi faaliyetler ile de ilgilenmektedirler. Bunun yanında daha az kişinin ilgileniyor olmasına rağmen paraşütle atlama ve mağaracılık gibi macera türünde rekreasyon etkinliklerinin de ilgi gördüğü ifade edilmektedir (Körmükçü, 2009). Farklı birçok kültürde ve coğrafyada da benzer şekilde turizm ve rekreasyon alan tercihlerinde kırsal alan eğiliminin olduğu görülmüştür.

Çalışma alanımız konaklama başlığında değerlendirildiğinde %70 oranında alanda konaklama yapmak istemediğini belirten kullanıcıların olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kullanıcıların kırsal turizm ve rekreasyon eğilimleri değerlendirildiğinde öncelikle göl ve çevresi alanlarda etkinlik yapmayı tercih edildiği görülürken ikinci ve üçüncü sırada ormanlık alanlar ve orman kenarı alanlar tercih edildiği tespit edilmiştir. Kullanıcıların alanı tercih etmesindeki en önemli noktanın doğal güzellik/manzara güzelliği olduğu belirlenmiştir. Anket sonuçlarına göre kullanıcıların alanda piknik yapmak, manzara seyretmek ve doğa yürüyüşleri gerçekleştirmek istedikleri görülmüştür. Bu durum Gölbaşı Göleti ve çevresi alanların etkinlikler açısından tercih edildiği ve kırsal turizm ve rekreasyon temelinde bir potansiyeli olduğunu göstermektedir. Ancak yapılan alan çalışması ve anket sonuçlarına göre bu etkinlikler için alanda gerekli altyapılar eksiktir. Oturma ve dinlenmenin yetersiz olması kullanıcılar için olumsuz özellik olarak ortaya çıkmıştır.

Cheung ve Jim (2014), çalışmalarında turistlerin alan tercihlerinde alanın var olan doğal ve kültürel kaynak değerleri ile birlikte tercih edilen alanın ulaşılabilir özellikte olması gerektiği sonucuna ulaşımlardır. Veisten vd. (2015) çalışmalarında turizmin gelişiminin sürdürülebilir olmasında kullanıcı anketlerinin temel alındığını ve ziyaretçi yönetimi sisteminin kurgulanması gerektiğini belirtmişlerdir. Hanafiah vd. (2021) yaptıkları çalışmada paydaşların (yerli ve uluslararası turistler, yerel sakinler, hükümet yetkilileri ve işletme sahipleri) görüşleri alınarak turizm faaliyetlerinin iyileştirilmesini hedef almıştır. Yapılan görüşmelerde ekonomi, çevre, yönetim ve altyapı gibi etki faktörlerinin turizm planlamasında ön planda olduğu tespit etmişlerdir. Obradović ve Stojanović (2022) Sırbistan Gradac Nehri Vadisi ve çevresinde yaptıkları değerlendirmede ortaya konulması istenen turizm planında yerel halkın yönelimlerinin nasıl olduğunu değerlendirirken, aynı zamanda bu durumun turizm planlamasındaki karar verme süreçlerine katkılarını vurgulamışlardır. Yerel halkın sürdürülebilir turizm planlamasına yönelik tutumları, onların ihtiyaç ve istekleri de göz önünde bulundurularak stratejilerin geliştirilmesi gerekliliği çalışmada vurgulanmıştır. Katılımcıların sürdürülebilir turizm planlamalarındaki katkısının önemini ayrıca ortaya koymuşlardır.

Pirselimoglu ve Demirel (2015), kırsal alanların yoğunluklu olduğu, doğal, tarihi ve kültürel değerler açısından zengin kaynak değerleri bulunan Altındere Vadisi’nde yaptıkları çalışmalarında, gelen ziyaretçilerin genel olarak “dağlık alanlar”ı ve “tarihi ve kültürel alanlar”ı tercih etmekte olduğunu tespit etmişlerdir. Bu profile sahip kullanıcıların alanı tercih etme sebepleri ise alanın doğal ve manzara güzelliğinin olması, tarihi kültürel değerlere sahip olması olarak çalışmada ortaya konulmuştur. Pirselimoglu Batman vd. (2019)’nın Bursa-Kumyaka’da yaptıkları alan özelliklerinin değerlendirildiği bir başka çalışmada ise, katılımcıların Kumyaka’yı en çok tercih etme nedenlerinin ilk sırasında “manzara

güzelliği”nin olması, ikinci sırada “sessiz ve sakin özelliği” ve üçüncü sırada ise “coğrafik ve topoğrafik oluşumları”na sahip olması yer almıştır.

Çalışma alanı kırsal turizm ve rekreasyon alan kullanım potansiyeli doğrultusunda doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile kırsal turistik ve rekreasyonel kullanıcı talepleri açısından çekici bir bölgedir. Bu durumu kullanıcı potansiyeli birlikte değerlendirilmesi, kırsal alanlarda ekolojik temelli turizm planlama çalışmalarında turistik ve rekreasyonel etkinliklerin arttığı alanların ve bu etkinliklerin yapılabilirliğini sağlayan altyapı çözümlerinin belirlenmesi açısından önemli bir yoldur. Kullanıcı yoğunluğu ve kullanıcının niteliği hakkında bilgi sahibi olmak rekreasyonel ve turistik alanların planlamasında bir o kadar önemlidir. Yani turistin istek ve beklentileri, genel özellikleri yapılacak planlama ve tasarım çalışmalarını doğrudan etkilemektedir. Bu durum ile alanın sahip olduğu peyzaj özellikleri birlikte değerlendirilerek planlamalar ele alınmalıdır. Çalışma alanının sunduğu kırsal özellikler ile kullanıcı talepleri değerlendirildiğinde, alanın kırsal değerini bozmadan kullanıcıya yeterli olanaklar sunan etkinlikler ile kırsal turizm ve rekreasyon stratejileri geliştirilmelidir.

Teşekkür ve Bilgi Notu

Destek Bilgi: Bu çalışma Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilimdalı’nda tamamlanan “Bursa İli Gölbaşı Göleti’nde Rekreasyonel ve Turistik Alanların Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilerek Rekreasyonel ve Turistik Etkinliklerin Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Etik Onayı: Makalede, ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde **GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences** Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için Uludağ Üniversitesi/ Fen ve Mühendislik Bilimleri Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 27.04.2017 tarih ve 2017-2 sayılı karar ile “Etik Kurul Onayı” alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Çalışma, iki yazarın katkısı ile hazırlanmıştır. Katkı oranları; 1. Yazar = %50
2. Yazar = 50 %

Kaynaklar

- Akbulak C. & Cengiz T. (2014) Determining ecotourism strategies using A’WOT hybrid method: case study of Troia Historical National Park, Çanakkale Turkey, *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*. 21(4); 380-388.
- Akten, M. (2003). Isparta ilindeki bazı rekreasyon alanlarının mevcut potansiyellerinin belirlenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2: 115-132.
- Albay, N. (2006). Üsküdar-Haydarpaşa arası kıyı düzenlemesinin rekreasyonel açıdan değerlendirilmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Anonim, (2014). DSİ barajları. <http://www.dsi.gov.tr/baraj-arama->(Erişim tarihi: 14.04.2017).
- Anonim, (2015). Bursa şehir rehberi. <http://bursayikesfet.com->(Erişim tarihi: 12.04.2017).
- Anonim, (2016). Gölbaşı Göleti özellikleri. https://tr.wikipedia.org/wiki/Gölbaşı_Barajı-(Erişim tarihi: 13.04.2017).

- Adıgüzel, E., & Pirselimoglu Batman, Z. (2025). Kırsal Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Kullanıcı Talepleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Bursa-Gölbaşı Göleti Örneği. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 8 (1): 72-89
- Anonim, (2017a). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bursa Valiliği. <http://www.csb.gov.tr/iller/bursa-> (Erişim tarihi:27.05.2017).
- Anonim, (2017b). Bursa ili Kestel ilçesi nüfus yapısı. <http://www.kestel.gov.tr/nufus-ve-yapisi,->(Erişim tarihi: 21.04.2017).
- Anonim, (2019a). T.C. Bursa Valiliği, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Bursa ili 2019 yılı çevre durum Raporu,https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/bursa_2019_cevre_durum_raporu-20201217210215.pdf (Erişim tarihi: 26.10.2023).
- Anonim, (2019b). T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. Corine Projesinin Kapsamı <https://corine.tarimorman.gov.tr/corineportal/kapsam.html>-(Erişim tarihi:16.10.2019).
- Anonim, (2022). <https://meps.bursa.bel.tr/wp-content/uploads/2022/10/Yer-Bilimleri-Jeomorfoloji-Haritasi.pdf>. (Erişim tarihi: 26.10.2023).
- Anonim, (2023). <https://www.kestel.bel.tr/sayfa/tarihce>, <https://www.kestel.bel.tr/sayfa/kestel-tarih-ve-turizm-haritasi>). (Erişim tarihi: 26.10.2023).
- Aydoğdu, A., Emence, H.& İnnal, D. (2008). Gölbaşı Baraj Gölü (Bursa)'ndeki Eğrez Balıkları (Vimba vimba L. 1758)'nda görülen Helmint parazitler. *Türkiye Parazitolojisi Dergisi*, 32(1): 86-90.
- Balbi, S., Giupponi, C., Perez, P., & Alberti M. (2013). A spatial agentbased model for assessing strategies of adaptation to climate and tourism demand changes in an Alpine tourism destination. *Environmental Modelling & Software*. 45:29–51.
- Barrena, E., Laporte, G., Ortega, F.A., Pozo, M.A. (2016). *Planning ecotourism routes in nature parks, trends in differential equations and applications*, Series Editors: Luca Formaggia, Pablo Pedregal (Editors-in-Chief) Amadeu Delshams, Jean-Frédéric Gerbeau , Carlos Parés , Lorenzo Pareschi, Andrea Tosin, Elena Vazquez, Jorge P. Zubelli, Paolo Zunino, SEMA SIMAI Springer Series, Chapter, 189-202.
- Başar, M.A. (2006). Türkiye'deki Tabiat parklarının açık hava sportif aktiviteleri açısından mevcut potansiyellerinin belirlenmesi (Kocaeli Ballıkayalar Tabiat Parkı Örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bingöl, B. (2011). Dilek Yarımadası-Büyük Menderes Deltası Milli Parkı'nın koruma ve kullanım ilkeleri açısından rekreasyon planlaması üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cheung, L.T.O. & Jim, C.Y. (2013). Ecotourism service preference and management in Hong Kong. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, 20(2):182–194.
- Cheung, L.T.O. & Jim, C.Y. (2014). Expectation and willingness-to-pay-for ecotourism services in Hong Kong's conservation areas. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, 21(2): 149-159.
- Çetinkaya, G.& Uzun, O. (2014). *Peyzaj Planlama*, Birsen Yayınevi, İstanbul.
- Demir, S., Esbah, H. & Akgün, A.A. (2016). Quantitative SWOT analysis for prioritizing ecotourism-planning decision in protected areas: Igneada case. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*. 23: 456-468.
- Dhami, I., Deng, J., Burns, R.C.& Pierskalla C. (2014). Identifying and mapping forest-based ecotourism areas in west virginia-incorporating visitors' preferences. *Tourism Management*. 42:165-176.
- Ertüzün, E. & Fişekçioğlu, B. (2013). Kırsal alanlarda yapılan rekreatif faaliyetlerin bölgede yaşayanlara etkisi. Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, Konya.
- Fons, M.V.S., Fierro, J.A.M. & Patino, M.G. (2011). Rural Tourism: A sustainable alternative. *Applied Energy*.88: 551-557.

- Adıgüzel, E., & Pirselimoglu Batman, Z. (2025). Kırsal Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Kullanıcı Talepleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Bursa-Gölbasi Göleti Örneği. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 8 (1): 72-89
- Fung, C.K.W. & Jim, C.Y., (2015). Segmentation by motivation of Hong Kong Global Geopark Visitors in Relation to Sustainable Nature-Based Tourism, *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*,22(1)76-88.
- Güngör, S. & Arslan, M. (2003). Beyşehir ilçesi ve yakın çevresi turizm ve rekreasyon kullanımına yönelik peyzaj potansiyelinin saptanması üzerine bir araştırma. *S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17(32): 64-73.
- Hanafiah, M.H. Jamaluddin, M.R. & Kunjuraman, V. (2021). Qualitative assessment of stakeholders and visitors perceptions towards coastal tourism development at Teluk kemang, port dickson, Malaysia. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 35 (2021)100389.
- Hussain, T., Chen, S. & Nurunnabi, M. (2019). The role of social media for sustainable development in mountain region tourism in Pakistan, *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*,26,(3) 226–231.
- IBM (2024). SPSS Statistics. Version 28. IBMAalytics. <https://www.ibm.com/>.
- Karahan, F.& Orhan, T. (2009). Çoruh Havzası Uzundere Vadisi'nin kırsal rekreasyon planlaması yönünden suya dayalı olanakları, *Kırsal Çevre Yıllığı*, , Editör, Kırsal Çevre Ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneđi, 54-81, 2009. 43, 2009.
- Kent, K., Sinclair, J.A. & Diduck, A. (2012). Stakeholder Engagement in Sustainable Adventure Tourism Development in the Nanda Devi Biosphere Reserve India. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*,19(1): 89-100.
- Kiper, T., Özyavuz, M. & Korkut, A. (2011). Doğal peyzaj özelliklerinin kırsal turizm gelişimine etkisi: Tekirdağ ili Şarköy ilçesi örneği, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*. 8(3),22-34.
- Körmükçü, E. Y. (2009). Kocaeli ili Derince ilçesi rekreasyon tesislerinin planlanması. *Doktora Tezi*, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Kurum, E. (1992). Beynam muhafaza ormanı ve yakın çevresinin Ankara kenti rekreasyon sistemi açısından koruma-kullanım ve planlama ilkelerinin saptanması üzerine bir araştırma. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Nahuelhual, L., Carmona, A., Aguayo M.& Echeverria, C. (2014). Land use change and ecosystem provision: a case study of recreation and ecotourism opportunities in southern Chile. *Landscape Ecology*. 29: 329-344.
- Obradović, S. & Stojanović, V. (2022). Measuring residents' attitude toward sustainable tourism development: a casestudy of the Gradac River gorge, Valjevo (Serbia). *Tourism Recreation Research*. 43(5-6): 499-511.
- Özdamar K. (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özdemir Işık, B. & Kaya, S. (2023). Rural recreation and sustainability in the Eastern Black Sea Region of Turkey. *Scientific Approaches in Landscape Architecture* (pp.101-166), Lyon: Livre de Lyon.
- Pirselimoglu, Z., & Demirel Ö. (2012). A study of an Ecology based recreation and tourism planning approach: a case study on Trabzon Calköy high plateau in Turkey. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, 19(4):349–360. doi:10.1080/ 13504509.2012.662181.
- Pirselimoglu Batman, Z., & Demirel, Ö. (2015). Ecology-based tourism potential with regard to alternative tourism activities in Altindere Valley (Trabzon-Maçka). *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*. 22(1):39-49.
- Pirselimoglu Batman, Z., Demirel, Ö. & Kurdođlu, B.Ç. (2016). Ecology-Based Tourism Potential of Altindere Valley (Trabzon-Turkey) in Regards to the Natural, Historical and Cultural Factors *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*. 23:233-244.

- Adıgüzel, E., & Pirselimoglu Batman, Z. (2025). Kırsal Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Kullanıcı Talepleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Bursa-Gölbaşı Göleti Örneği. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 8 (1): 72-89
- Pirselimoglu Batman, Z., Özer, P. & Ayaz, E. (2019). The evaluation of ecology-based tourism potential in coastal villages in accordance with landscape values and user demands: The Bursa Mudanya-Kumyaka case. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, 26 (2), 165-178.
- Pirselimoglu Batman, Z. & Ender Altay, E. (2021). Ekolojik Temelli Turizm ve Rekreasyonda Planlama Yaklaşımları. *Peyzaj Mimarlığında (Planlama, Tasarım Ve Peyzaj Bitkileri) Güncel Çalışmalar* (pp.201-214), Gece Yayınevi / Gece Publishing.
- Randelli, F. & Tortora ,P.R.M. (2014). An Evolutionary Approach to the Study of Rural Torism: the case of Tuscany. *Land Use Policy*. 38:276-281.
- Seyidoğlu Akdeniz, N. & Yener, Ş. D. (2023). Botanik Parkların Rekreasyonel İşlevlerinin Kullanıcı Katılımı ile Değerlendirilmesi. *Journal of Graduate School of Natural and Applied Sciences of Mehmet Akif Ersoy University*.14 (1), 152-162.
- Shi, L., Zhao, H., Li, Y., Ma, H., Yang, S. & Wang, H. (2015), Evaluation of Shangri-La County's tourism resources and ecotourism carrying capacity, *International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, 22 (2);103-109.
- Shoo, R.A. & Songorwa, A.N. (2013). Contribution of Ecotourism to Nature Conservation and Improvement of Livelihoods around Amani Nature Reserve Tanzania. *Journal of Ecotourism*. 12:75-89.
- Sutawa, G.K. (2012). "Issues on Bali tourism development and community empowerment to support sustainable tourism development", International conference on small and medium enterprises development with theme "Innovation and sustainability in SME development"(ICSMED 2012), *Procedia Economics and Finance*, 4, 413-422.
- Tham, A. (2017). Envisioning Eden: the Manufactured Ecotourism Environment of Signapore. *Journal of Ecotourism*, <https://doi.org/10.1080/14724049.2017.1334787>.
- Veisten, K., Haukeland, J.V., Baardsen, S., Degnes-ødemark, H. & Grue, B. (2015). Tourist Segments for New Facilities in National Park Areas: Profiling Tourists in Norway Based on Psychographics and Demographics. *Journal of Hospitality Marketing Management*.24:486-510.
- Walker, K.& Moscardo, G. (2014). Encouraging Sustainability beyond the Tourist Experience: Ecotourism and Values, *Journal of Sustainable Tourism*. 22: 1175-1196.
- Zencirkıran, M., Eraslan, E., Çetiner, S., Görür, A., Tanrıverdi O, D., & Çelik, B. H., (2017). Ballıkayalar ve Beşkayalar (Kocaeli) Tabiat Parkları Peyzaj ve Rekreasyon Değerleri Üzerine Bir Araştırma. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*.31(2),157-175.
- Zeybek, O. & Arslan, M. (2019). Ekoköylerin Kent Ölçeğinde Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*. 16, 135-141.
- Zeybek, O. (2020). Ekoköylerde Yer Seçimi İle İlgili Karar Süreçleri Üzerine Bir Araştırma. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*. 22 (1), 100-113.
- Zhang, H. & Lei, L.S. (2012). A Structural Model of Residents' Intention to Participate in Ecotourism: The Case of a Wetland Community. *Tourism Management*. 33: 916-925.
- Zhao, J., Liu, X., Dong, R. & Shao, G. (2016). Landssenses Ecology and Ecological Planning toward Sustainable Development. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology* 23: 293-297.